

6.SINIFLAR BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ VE YAZILIM DERSİ ÖRNEK SORULAR VE CEVAPLARI

Adı Soyadı:

Sınıf/No:

Sınavın Amacı: Aşağıdaki kazanımlara ait bilginizi ölçmek.

Not: Her sorunun puan değeri eşittir. Cevaplarınızı net ve anlaşılır bir şekilde ilgili boşluklara yazınız.

I. BÖLÜM: BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ VE GÜNLÜK YAŞAM (BT.6.1.1 & BT.6.1.2)

1. Bilişim teknolojilerinin (BT) günlük hayattaki iki faydasını yazınız.
 - o (BT.6.1.1) Fayda 1:
 - o (BT.6.1.1) Fayda 2:
2. Akıllı telefonlar, bankacılık işlemleri, ulaşım biletleri gibi alanlarda kullanılan bilişim teknolojileri olmasaydı günlük hayatımızda ne gibi zorluklar yaşanırdı? Kısaca açıklayınız.
 - o (BT.6.1.1) Cevap:
3. Bir yapay zekâ uygulamasının (örneğin sesli asistan) "akıllı davranış" sergilemesi ne anlama gelir? Örnek vererek açıklayınız.
 - o (BT.6.1.2) Cevap:
4. Bilgisayarların akıllı davranışlar sergileyebilmesi için hangi temel teknolojiye dayanır?
 - o (BT.6.1.2) Cevap:

II. BÖLÜM: BİLGİSAYAR SİSTEMLERİ VE İŞLETİM SİSTEMLERİ (BT.6.1.3 & BT.6.2.1.1 - BT.6.2.1.3)

5. Bir bilgisayarın çalışması için donanım ve yazılım arasındaki ilişkiyi tek bir cümle ile açıklayınız.
 - o (BT.6.1.3) Cevap:
6. Merkezi İşlem Birimi (CPU) bir donanım mıdır yoksa yazılım mıdır? Açıklayınız.
 - o (BT.6.1.3) Cevap:
7. İşletim sistemini, bilgisayar donanımı ile kullanıcı/uygulamalar arasındaki rolünü belirterek tanımlayınız.
 - o (BT.6.2.1.1) Cevap:
8. Bilgisayarınızda bir programı çalıştırmak istediğinizde işletim sistemi bu isteği nasıl yönetir? Kısaca açıklayınız.
 - o (BT.6.2.1.1) Cevap:

9. İşletim sistemlerinin temel görevlerinden iki tanesini yazınız.
- o (BT.6.2.1.2) Görev 1:
.....
 - o (BT.6.2.1.2) Görev 2:
.....
10. Bilgisayarın belleğini (RAM) yönetmek, işletim sisteminin hangi temel göreviyle ilgilidir?
- o (BT.6.2.1.2) Cevap:
.....
11. En çok bilinen üç farklı işletim sistemi çeşidini (örneğin, mobil ve masaüstü) yazınız.
- o (BT.6.2.1.3) Cevap:
.....
12. Açık kaynak kodlu işletim sistemlerinin kapalı kaynak kodlu (ticari) işletim sistemlerine göre iki temel avantajını belirtiniz.
- o (BT.6.2.1.3) Avantaj 1:
.....
 - o (BT.6.2.1.3) Avantaj 2:
.....

III. BÖLÜM: PROGRAMLAMA TEMELLERİ (BT.6.3.1.1 & BT.6.3.1.2)

13. Scratch, Code.org gibi ortaokul seviyesindeki programlama araçlarının, profesyonel dillere göre iki temel özelliğini yazınız.
- o (BT.6.3.1.1) Özellik 1:
.....
 - o (BT.6.3.1.1) Özellik 2:
.....
14. Bu tür basit programlama araçlarında, kodları metin olarak yazmak yerine hangi yöntem kullanılır?
- o (BT.6.1.3.1) Cevap:
.....
15. Bir blok tabanlı programlama aracında (örneğin Scratch'te) "nesne" (kukla) ne işe yarar?
- o (BT.6.3.1.2) Cevap:
.....
16. Programlama ortamında nesnelerin hareket etmesi, görünüm değiştirmesi gibi işlemler hangi kod blokları yardımıyla gerçekleştirilir?
- o (BT.6.3.1.2) Cevap:
.....

IV. BÖLÜM: ETKİLEŞİM, İÇERİK, DOSYA YÖNETİMİ VE DİJİTAL VATANDAŞLIK (BT.6.1.3.1 - BT.6.1.3.5)

17. Bir web sitesinin "etkileşimli" olması ne demektir? Bir örnekle açıklayınız.
- o (BT.6.1.3.1) Cevap:
.....
18. Etkileşimli bir özelliğe sahip olmayan (sadece bilgi veren) bir teknoloji örneği yazınız.
- o (BT.6.1.3.1) Cevap:
.....

19. Bir sosyal medya platformunda "içerik üretmek" ve "içerik paylaşmak" arasındaki farkı açıklayınız.
o (BT.6.1.3.2) Cevap:
20. Sosyal ve kültürel içeriklerin paylaşım süreçlerinde dikkat edilmesi gereken iki önemli etik kuralı belirtiniz.
o (BT.6.1.3.2) Kural 1:
o (BT.6.1.3.2) Kural 2:
21. Verilerin elektronik ortamda güvenli bir şekilde saklanmamasının iki olası riskini yazınız.
o (BT.6.1.3.3) Risk 1:
o (BT.6.1.3.3) Risk 2:
22. Elektronik ortamdaki büyük boyutlu dosyaları internet üzerinden paylaşmak için kullanılabilecek iki farklı yöntemi yazınız.
o (BT.6.1.3.3) Yöntem 1:
o (BT.6.1.3.3) Yöntem 2:
23. Bir dosyayı **taşımak (cut-paste)** ile **kopyalamak (copy-paste)** arasındaki temel farkı açıklayınız.
o (BT.6.1.3.4) Cevap:
24. Bir klasör oluşturma ve bir dosyayı yeniden adlandırmanın temel amacı nedir?
o (BT.6.1.3.4) Cevap:
25. "Dijital vatandaşlık" kavramını kısaca açıklayınız.
o (BT.6.1.3.5) Cevap:
26. E-Devlet uygulaması, dijital vatandaşlık kapsamındaki hangi amaca hizmet eden bir uygulamadır?
o (BT.6.1.3.5) Cevap:

V. BÖLÜM: İNTERNET VE ETİK (BT.6.1.4, BT.6.1.4.1, BT.6.2.1.2 - BT.6.2.1.9)

27. Bilişim teknolojilerinin sosyal hayata bir katkısını ve bu katkının yol açabileceği bir riskini örnekle açıklayınız.
o (BT.6.1.4) Cevap:
28. İnternet üzerinden gerçekleştirilen kültürel etkileşimlere iki örnek veriniz.
o (BT.6.1.4) Örnek 1:
o (BT.6.1.4) Örnek 2:
29. İnternetin asıl kullanım amacı nedir? (Tek kelimeyle cevaplayınız)
o (BT.6.1.4.1) Cevap:

30. Güvenli ve faydalı internet kullanımına yönelik iki farklı yöntemi belirtiniz.
- o (BT.6.1.4.1) Yöntem 1:
 - o (BT.6.1.4.1) Yöntem 2:
31. İnternet ortamında başkalarının telif hakkıyla korunan eserlerini izinsiz kullanmanın hukuki sonuçlarından birini yazınız.
- o (BT.6.2.1.2) Cevap:
32. Bir arkadaşınız hakkında internette yalan ve kötüleyici bir bilgi paylaşmanız, hangi etik ilke ihlaline yol açar?
- o (BT.6.2.1.2) Cevap:
33. Siber zorbalığı, fiziksel zorbalıktan ayıran temel farkı belirterek tanımlayınız.
- o (BT.6.2.1.3) Cevap:
34. Siber zorbalığa uğrayan bir öğrencinin atabileceği ilk iki adımı belirtiniz.
- o (BT.6.2.1.3) Adım 1:
 - o (BT.6.2.1.3) Adım 2:
35. Bir eserin "telif hakkı" ile korunması ne anlama gelir? Kısaca açıklayınız.
- o (BT.6.2.1.4) Cevap:
36. Korsan yazılım kullanmanın telif hakkı açısından oluşturduğu en büyük sorun nedir?
- o (BT.6.2.1.4) Cevap:
37. Bir yazılımı kullanırken sahip olduğumuz temel "kullanıcı haklarından" iki tanesini yazınız.
- o (BT.6.2.1.5) Hak 1:
 - o (BT.6.2.1.5) Hak 2:
38. Kullanım şartları ve gizlilik sözleşmelerinin amacı, kullanıcı haklarını koruma açısından nedir?
- o (BT.6.2.1.5) Cevap:
39. Bilişim suçu sayılabilecek iki farklı eylem örnek veriniz.
- o (BT.6.2.1.6) Eylem 1:
 - o (BT.6.2.1.6) Eylem 2:
40. Başkasına ait kredi kartı bilgilerini izinsiz kullanmak, bilişim suçlarının hangi alt başlığına girer?
- o (BT.6.2.1.6) Cevap:
41. Bilişim suçlarına karşı kişisel olarak alınabilecek en önemli iki önlemi yazınız.
- o (BT.6.2.1.7) Önlem 1:
 - o (BT.6.2.1.7) Önlem 2:kiyasıl.

42. Bir web sitesinde kişisel bilgilerinizi paylaşmadan önce site adresinin "https" ile başlaması ne anlama gelir?
o (BT.6.2.1.7) Cevap:
43. Sosyal medya hesap güvenliğini artırmak için şifre seçimi konusunda iki kural yazınız.
o (BT.6.2.1.9) Kural 1:
o (BT.6.2.1.9) Kural 2:
44. Sosyal medyada tanımadığımız kişilerden gelen arkadaşlık isteklerini kabul etmenin olası bir riskini açıklayınız.
o (BT.6.2.1.9) Cevap:

VI. BÖLÜM: DİJİTAL GÜVENLİK VE GİZLİLİK (BT.6.2.2.1 - BT.6.2.3.6)

45. PEGI veya USK gibi derecelendirme sistemleri, dijital oyun ve içeriklerin uygunluğunu belirlemede hangi amaca hizmet eder?
o (BT.6.2.2.1) Cevap:
46. Bir dijital içeriğin ahlaki gelişime uygun olup olmadığını belirlerken dikkat edilmesi gereken iki önemli kriteri yazınız.
o (BT.6.2.2.1) Kriter 1:
o (BT.6.2.2.1) Kriter 2:
47. "Gizlilik" ve "Güvenlik" kavramları bilişim teknolojileri açısından ne anlama gelir? Aralarındaki ilişkiyi açıklayınız.
o (BT.6.2.3.1) Cevap:
48. Şirketlerin veya devletlerin kişisel verilerimizi koruma sorumluluğu neden önemlidir? İki neden belirtiniz.
o (BT.6.2.3.1) Neden 1:
o (BT.6.2.3.1) Neden 2:
49. Bir yazılımdaki "güvenlik açığı" (bug) ne demektir?
o (BT.6.2.3.2) Cevap:
50. Güvenlik açıklarının oluşumunun en yaygın iki nedeni nedir?
o (BT.6.2.3.2) Neden 1:
o (BT.6.2.3.2) Neden 2:
51. Verilerinizi yetkisiz erişimden korumak için kullanılan iki temel bilgi koruma yöntemini yazınız.
o (BT.6.2.3.3) Yöntem 1:
o (BT.6.2.3.3) Yöntem 2:

52. Şifreleme (Encryption) yönteminin bilgi korumadaki temel işlevi nedir?
o (BT.6.2.3.3) Cevap:
53. Bir e-posta ekindeki dosyayı açmadan önce hangi riskleri değerlendirmeli ve hangi önlemi almalıyız?
o (BT.6.2.3.4) Cevap:
54. Dijital ortamda kimlik avı (phishing) saldırılarına karşı alınabilecek en etkili önlem nedir?
o (BT.6.2.3.4) Cevap:
55. En çok bilinen üç zararlı yazılım (malware) türünü yazınız.
o (BT.6.2.3.5) Cevap:
56. Bir bilgisayara sızarak kullanıcının izni olmadan reklam gösteren zararlı yazılım türü hangisidir?
o (BT.6.2.3.5) Cevap:
57. İnternet kafe gibi halka açık bilgisayarları kullanırken dikkat edilmesi gereken iki güvenlik kuralını yazınız.
o (BT.6.2.3.6) Kural 1:
- o (BT.6.2.3.6) Kural 2:
58. Bilgisayarınızın ve mobil cihazlarınızın güvenli kullanımını sürdürmek için düzenli olarak yapılması gereken bir bakım işlemini belirtiniz.
o (BT.6.2.3.6) Cevap:

Sınav Süresi: 40 Dakika BAŞARILAR

CEVAP ANAHTARI

(Öğretmenler İçindir)

Not: Öğrencinin verdiği cevapların içeriği doğru ve mantıklı olduğu sürece kabul edilmelidir. Aşağıdaki cevaplar, beklenen temel bilgileri içermektedir.

I. BÖLÜM: BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ VE GÜNLÜK YAŞAM

1. **BT.6.1.1 Cevap:** İletişim kolaylığı, bilgiye erişim hızı, eğitimde/sağlıkta verimlilik, alışveriş kolaylığı vb. (Herhangi ikisi kabul edilir.)
2. **BT.6.1.1 Cevap:** İşlemler yavaşladı, bankacılık için şubeye gitmek gerekirdi, biletler elle kesilirdi, bilgiye erişim zorlaşırdı vb.

3. **BT.6.1.2 Cevap:** Bilgisayarın kendisine verilen verilerle öğrenerek, insan benzeri kararlar vermesi/problemi çözmesidir. (Örnek: Hava durumu tahmini yapması, sesi algılayıp komutu yerine getirmesi.)
4. **BT.6.1.2 Cevap:** Yapay Zekâ (YZ) veya Makine Öğrenmesi (Machine Learning).

II. BÖLÜM: BİLGİSAYAR SİSTEMLERİ VE İŞLETİM SİSTEMLERİ

5. **BT.6.1.3 Cevap:** Donanım fiziksel parçadır, yazılım ise bu parçaları yöneten ve onlara görev yaptıran komutlar bütünüdür.
6. **BT.6.1.3 Cevap:** Donanımdır. Fiziksel bir bileşendir ve bilgisayarın beyni olarak tüm hesaplama işlemlerini yapar.
7. **BT.6.2.1.1 Cevap:** İşletim sistemi, bilgisayar donanımını yöneten, kullanıcı ile donanım arasında köprü görevi gören temel sistem yazılımıdır.
8. **BT.6.2.1.1 Cevap:** İşletim sistemi, programın çalışması için gerekli belleği (RAM), işlemci gücünü ve diğer donanım kaynaklarını tahsis eder.
9. **BT.6.2.1.2 Cevap:** Bellek (RAM) yönetimi, dosya yönetimi, girdi/çıkı (klavye, fare, ekran) yönetimi, kullanıcı ile iletişim kurma. (Herhangi ikisi kabul edilir.)
10. **BT.6.2.1.2 Cevap:** Kaynak (veya Bellek) Yönetimi.
11. **BT.6.2.1.3 Cevap:** Windows, macOS, Linux, Android, iOS. (Herhangi üçü kabul edilir.)
12. **BT.6.2.1.3 Cevap:** Genellikle ücretsizdir ve kaynak kodu açıktır (geliştirilebilir/incelenebilir), daha az virüs riski taşır. (Herhangi ikisi kabul edilir.)

III. BÖLÜM: PROGRAMLAMA TEMELLERİ

13. **BT.6.3.1.1 Cevap:** Görsel ve blok tabanlı olmaları, yazım hatası yapma riskinin az olması, öğreniminin kolay olması. (Herhangi ikisi kabul edilir.)
14. **BT.6.3.1.1 Cevap:** Görsel blokları sürükle-bırak yöntemi kullanılır.
15. **BT.6.3.1.2 Cevap:** Programdaki eylemi gerçekleştiren, hareket eden veya etkileşim kuran karakter/ögedir.
16. **BT.6.3.1.2 Cevap:** Hareket ve Görünüm blokları.

IV. BÖLÜM: ETKİLEŞİM, İÇERİK, DOSYA YÖNETİMİ VE DİJİTAL VATANDAŞLIK

17. **BT.6.1.3.1 Cevap:** Kullanıcının site içeriğini değiştirebilmesi, yorum yapabilmesi, form doldurabilmesi gibi site ile karşılıklı iletişim kurabilmesidir. (Örnek: Online sınav sitesi, sosyal medya sitesi).
18. **BT.6.1.3.1 Cevap:** Kitap, gazete, sadece metin içeren bir PDF belgesi, sadece izlenebilen bir video.
19. **BT.6.1.3.2 Cevap:** Üretmek, içeriği (fotoğraf, video, yazı) bizzat oluşturmaktır; paylaşmak ise başkasının veya kendisinin oluşturduğu içeriği yayınlamaktır.
20. **BT.6.1.3.2 Cevap:** Telif haklarına uymak, saygılı ve uygun dil kullanmak, özel bilgileri paylaşmamak. (Herhangi ikisi kabul edilir.)
21. **BT.6.1.3.3 Cevap:** Verilerin kaybolması (silinmesi/bozulması), verilerin yetkisiz kişilerin eline geçmesi, kimlik hırsızlığı riski. (Herhangi ikisi kabul edilir.)
22. **BT.6.1.3.3 Cevap:** Bulut depolama servisleri (Drive, Dropbox vb.), e-posta ile dosya transfer servisleri. (Herhangi ikisi kabul edilir.)
23. **BT.6.1.3.4 Cevap:** Taşımada dosya eski yerinden silinir, kopyalamada ise hem eski yerinde hem de yeni yerinde birer kopyası bulunur.

24. **BT.6.1.3.4 Cevap:** Dosyaları organize etmek ve düzen sağlamak.
25. **BT.6.1.3.5 Cevap:** Bilişim teknolojilerini etik, yasal ve sorumlu bir şekilde kullanan birey olmayı ifade eder.
26. **BT.6.1.3.5 Cevap:** Devlet hizmetlerine kolay, hızlı ve güvenli erişim sağlama.

V. BÖLÜM: İNTERNET VE ETİK

27. **BT.6.1.4 Cevap:** *Katkı:* Uzaktaki insanlarla iletişim kurma. *Risk:* Yüz yüze iletişimin azalması. (Örnekler farklı olabilir, mantık doğru olmalı.)
28. **BT.6.1.4 Cevap:** Farklı ülkelerden insanların ortak hobileri için bir araya geldiği forumlar, online müzeler, sanal turlar. (Herhangi ikisi kabul edilir.)
29. **BT.6.1.4.1 Cevap:** İletişim / Bilgi.
30. **BT.6.1.4.1 Cevap:** Güvenilir kaynakları kullanmak, özel bilgileri paylaşmamak, güçlü şifreler kullanmak. (Herhangi ikisi kabul edilir.)
31. **BT.6.2.1.2 Cevap:** Para cezası veya hapis cezası gibi hukuki yaptırımlarla karşılaşmak.
32. **BT.6.2.1.2 Cevap:** Saygı/Doğruluk ilkesini (veya dürüstlük, başkasına zarar vermeme ilkesini).
33. **BT.6.2.1.3 Cevap:** Siber zorbalık, dijital ortamda gerçekleşir ve kişi anonim kalabilir; fiziksel zorbalık ise yüz yüze gerçekleşir.
34. **BT.6.2.1.3 Cevap:** Zorbalık yapan kişiyi engellemek, durumu bir yetişkine (aile/öğretmen) bildirmek, kanıtları (ekran görüntüsü) saklamak. (Herhangi ikisi kabul edilir.)
35. **BT.6.2.1.4 Cevap:** Eserin kopyalama, dağıtma, yayınlama gibi haklarının sadece eser sahibine veya yasal izin almış kişilere ait olmasıdır.
36. **BT.6.2.1.4 Cevap:** Eser sahibinin hakkının ihlal edilmesi ve maddi kayba uğratılmasıdır.
37. **BT.6.2.1.5 Cevap:** Yazılımı kullanma hakkı, yazılımdan beklediği verimi alma hakkı, gizlilik hakkı. (Herhangi ikisi kabul edilir.)
38. **BT.6.2.1.5 Cevap:** Kullanıcıların hangi koşullarda hizmet alacağını ve kişisel verilerinin nasıl işleneceğini/korunacağını yasal güvence altına almak.
39. **BT.6.2.1.6 Cevap:** Veri hırsızlığı, yasa dışı yayın/içerik dağıtma, sistemlere izinsiz girme (hackleme). (Herhangi ikisi kabul edilir.)
40. **BT.6.2.1.6 Cevap:** Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması (veya Dolandırıcılık).
41. **BT.6.2.1.7 Cevap:** Güçlü ve farklı şifreler kullanmak, iki aşamalı doğrulama kullanmak. (Herhangi ikisi kabul edilir.)
42. **BT.6.2.1.7 Cevap:** Sitenin güvenli bağlantı kullandığını ve veri iletişiminin şifrelendiğini gösterir.
43. **BT.6.2.1.9 Cevap:** Büyük/küçük harf, rakam ve sembol içermesi; kişisel olarak tahmin edilemez olması. (Herhangi ikisi kabul edilir.)
44. **BT.6.2.1.9 Cevap:** Kimlik avı (phishing) girişimleri, siber zorbalık, özel bilgilerin çalınması riski.

VI. BÖLÜM: DİJİTAL GÜVENLİK VE GİZLİLİK

45. **BT.6.2.2.1 Cevap:** İçeriğin hangi yaş grupları için uygun olduğunu ve hangi tür şiddet, korku vb. öğeler içerdiğini belirtmeye hizmet eder.
46. **BT.6.2.2.1 Cevap:** Yaşa uygunluk, şiddet/cinsellik/küfür gibi zararlı içerikler barındırmaması. (Herhangi ikisi kabul edilir.)

47. **BT.6.2.3.1 Cevap:** *Gizlilik*, kişisel verilerin korunması ve sadece izin verilen amaçlar için kullanılması; *Güvenlik* ise bu verilerin izinsiz erişime karşı korunmasıdır. Güvenlik, gizliliği sağlamanın aracıdır.
48. **BT.6.2.3.1 Cevap:** Kimlik hırsızlığını, dolandırıcılığı önlemek ve bireylerin temel haklarını korumak. (Herhangi ikisi kabul edilir.)
49. **BT.6.2.3.2 Cevap:** Bir yazılımın veya sistemin hatalı kodlanmasından dolayı oluşmuş, kötü niyetli kişilerin sisteme sızmasına imkân veren zayıflıktır.
50. **BT.6.2.3.2 Cevap:** Yazılımcı hataları, eski (güncellenmemiş) yazılımlar, zayıf şifreleme/güvenlik önlemleri. (Herhangi ikisi kabul edilir.)
51. **BT.6.2.3.3 Cevap:** Şifreleme (Encryption) ve yedekleme (Backup). (Herhangi ikisi kabul edilir.)
52. **BT.6.2.3.3 Cevap:** Veriyi okunamaz bir formata dönüştürerek yetkisiz kişilerin içeriğini anlamasını engellemektir.
53. **BT.6.2.3.4 Cevap:** *Risk:* Zararlı yazılım (virüs) içerme riski. *Önlem:* Antivirüs programıyla taramak ve göndereni tanıımıyorsak açmamak.
54. **BT.6.2.3.4 Cevap:** E-postadaki bağlantılara tıklamadan önce fare imlecini üzerine getirip adresin doğruluğunu kontrol etmek ve kişisel bilgi girmemek.
55. **BT.6.2.3.5 Cevap:** Virüs, Truva Atı (Trojan), Casus Yazılım (Spyware), Fidyeye Yazılımı (Ransomware). (Herhangi üçü kabul edilir.)
56. **BT.6.2.3.5 Cevap:** Reklam Yazılımı (Adware).
57. **BT.6.2.3.6 Cevap:** Kullanım sonrası tüm hesaplardan çıkış yapmak, kişisel dosyaları bilgisayarda bırakmamak, şifreleri kaydetmemek. (Herhangi ikisi kabul edilir.)
58. **BT.6.2.3.6 Cevap:** İşletim sistemi ve uygulamaların güncellemelerini yapmak (Update)